

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

ՆՈՒՅՆԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՔԱՐՏԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. Սույն օրենքի կարգավորման առարկան

Սույն օրենքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացուն նույնականացման քարտ (այսուհետ՝ նույնականացման քարտ) տրամադրելու, փոխանակելու, անվավեր ճանաչելու, վերցնելու հիմքերը և դրանց հետ կապված այլ իրավահարաբերությունների կարգավորման հիմունքները:

Հոդված 2. Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

1) նույնականացման քարտ՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու ինքնությունը և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը հավաստող փաստաթուղթ, որը նախատեսված է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում օգտագործելու համար.

2) տվյալների էլեկտրոնային պահոց՝ նույնականացման քարտի տեխնիկական կառուցվածքային մաս, որը պարունակում է քաղաքացու՝ սույն օրենքով նախատեսված տվյալները, տվյալների պաշտպանվածությունն ապահովող քարտին հատուկ անհատական կրիպտոգրաֆիկ բանալի, էլեկտրոնային թվային ստորագրության համար հավաստագիր:

Հոդված 3. Նույնականացման քարտ ստանալը և նույնականացման քարտի վավերականության ժամկետը

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին նույնականացման քարտ **ստանում է կամավոր՝ 16 տարին լրանալու օրվանից:**

2. Քաղաքացին նույնականացման քարտ ստանալու մասին դիմում ներկայացնում է ոստիկանության մարմին:

3. Գործունակ քաղաքացին նույնականացման քարտ ստանալու մասին դիմումը ներկայացնում է անձամբ:

4. Անգործունակ ճանաչված քաղաքացուն նույնականացման քարտը տրամադրվում է խնամակալի դիմումի հիման վրա: **Սահմանափակ գործունակ ճանաչված քաղաքացուն նույնականացման քարտը տրամադրվում է իր դիմումի հիման վրա: Սահմանափակ գործունակ ճանաչված քաղաքացուն սույն օրենքի 4-**

րդ հոդվածի 9-րդ մասով նախատեսված առավել սեղմ ժամկետներում՝ գանձվող վճարի դիմաց, նույնականացման քարտը տրամադրվում է հոգաբարձուի համաձայնությամբ:

5. Առաջին խմբի հաշմանդամները նույնականացման քարտ իրավունք ունեն ստանալու ներկայացուցիչների դիմումի հիման վրա: Այս դեպքում դիմումին կցվում է քաղաքացու հաշմանդամության վկայականը կամ վկայականի նոտարական կարգով վավերացված պատճենը:

6. Նույնականացման քարտը տրվում է 10 տարի վավերականության ժամկետով:

Հոդված 4. Նույնականացման քարտի բովանդակությունը, ձևը, տրամադրելու (փոխանակելու) կարգը և ժամկետները, տրամադրելու (փոխանակելու) մերժման հիմքերը

1. Նույնականացման քարտը Հայաստանի Հանրապետության սեփականությունն է: Գտնված նույնականացման քարտերը Հայաստանի Հանրապետությունում ենթակա են հանձման Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության, իսկ օտարերկրյա պետությունում՝ Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցչություն կամ հյուպատոսական հիմնարկ:

2. Նույնականացման քարտում հայերեն և անգլերեն լեզուներով ամրագրվում են քաղաքացու հետևյալ անհատական տվյալները՝

1) ազգանունը, անունը, ինչպես նաև հայրանունը՝ միայն հայերեն տարբերակով.

2) ծննդյան վայրը, օրը, ամիսը, տարեթիվը.

3) սեռը.

4) քաղաքացիությունը.

5) ազգությունը՝ քաղաքացու կամ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ ներկայացուցչի ցանկությամբ.

6) բնակության վայրը (նշվում է միայն երկիրը):

3. **Տվյալների էլեկտրոնային պահոցում միայն հայերենով կարող է նշվել բնակչության պետական ռեգիստրում առկա մշտական բնակության վայրի (կացարանի) հասցեն:** Նույնականացման քարտում ամրագրվում են նաև հանրային ծառայությունների համարանիշը, քաղաքացու լուսանկարը, քաղաքացու ստորագրությունը, ինչպես նաև արյան խումբը և ռեզուսը (քաղաքացու կամ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ ներկայացուցչի ցանկությամբ): Նույնականացման քարտը պարունակում է այն տրամադրած ոստիկանության ստորաբաժանման ծածկագիրը, ինչպես նաև նույնականացման քարտի տրամադրման և վավերականության ժամկետները, նույնականացման քարտի համարը:

4. Նույնականացման քարտը պարունակում է տեխնիկական մաս՝ տվյալների էլեկտրոնային պահոց, որտեղ ամրագրվում են սույն հոդվածի 2-3-րդ մասերով

նախատեսված տվյալները, տվյալների պաշտպանվածությունն ապահովող քարտին հատուկ անհատական կրիպտոգրաֆիկ բանալի, էլեկտրոնային թվային ստորագրության համար հավաստագիր:

5. Եթե նույնականացման քարտի վրա քաղաքացու ստորագրության բացակայությունը պայմանավորված է քաղաքացու ֆիզիոլոգիական առանձնահատկություններով, ապա այդ մասին նույնականացման քարտում կատարվում է համապատասխան նշում:

6. Նույնականացման քարտ ստանալու համար քաղաքացին ներկայացնում է՝

1) դիմում.

2) անձնագիր կամ ծննդյան վկայական.

3) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ նախատեսված ինքնությունը հավաստող այլ փաստաթղթեր՝ սույն մասի 2-րդ կետով նշված փաստաթղթերը ներկայացնելու անհնարինության դեպքում.

4) զինվորական կցագրման վկայական կամ զինվորական գրքույկ **կամ զինվորական հաշվառման փաստը հավաստող տեղեկանք** (զինապարտները).

5) բժշկական բնույթի համապատասխան փաստաթուղթ՝ քաղաքացու կամ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ ներկայացուցչի ցանկությամբ նույնականացման քարտում արյան խմբի և ռեզուսի վերաբերյալ տվյալներն առաջին անգամ ամրագրելու դեպքում.

6) պետական տուրքի վճարման անդորրագիրը:

7. Նույնականացման քարտը փոխանակելու համար քաղաքացին ներկայացնում է՝

1) դիմում.

2) փոխանակման ենթակա նույնականացման քարտը.

3) բժշկական բնույթի համապատասխան փաստաթուղթ՝ քաղաքացու կամ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ ներկայացուցչի ցանկությամբ նույնականացման քարտում արյան խմբի և ռեզուսի վերաբերյալ տվյալներն առաջին անգամ ամրագրելու դեպքում.

4) պետական տուրքի վճարման անդորրագիրը:

8. Նույնականացման քարտ ստանալու (փոխանակելու) համար քաղաքացին լուսանկարվում է ոստիկանության մարմնում: **Անհատական տվյալների տեղեկատվական բազաներում անձի նույնականացումն ապահովելու նպատակով նույնականացման քարտ ստանալիս քաղաքացին ոստիկանության մարմնում հանձնում է աջ և ձախ ձեռքերի ցուցամատերի մատնադրոշմները: Աջ և ձախ ձեռքերի ցուցամատերի մատնադրոշմները ստանալը ֆիզիոլոգիապես անհնարին լինելու դեպքում վերցվում են աջ և ձախ ձեռքերի որևէ մատի մատնադրոշմները:**

9. Նույնականացման քարտը տրամադրվում (փոխանակվում) է դիմում ներկայացնելու օրվան հաջորդող 15-րդ աշխատանքային օրը կամ քաղաքացու ցանկությամբ առավել սեղմ ժամկետներում՝ գանձվող վճարի դիմաց: Գանձվող

վճարի չափը և դրա դիմաց նույնականացման քարտ տրամադրելու (փոխանակելու) ժամկետը սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

10. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիությունը դադարեցրած անձը նույնականացման քարտը Հայաստանի Հանրապետությունում հանձնում է Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանություն, իսկ օտարերկրյա պետություններում՝ Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցչություն կամ հյուպատոսական հիմնարկ: ***Անձի ցանկությամբ հին նույնականացման քարտը վերադարձվում է դակելուց հետո:***

11. Եթե դիմումին կից ներկայացված փաստաթղթերի ցանկն ամբողջական չէ կամ քաղաքացին հաշվառված չէ բնակչության պետական ռեգիստրում, ապա դիմումն ընդունվում է և դիմումատուին առաջարկվում 5-օրյա ժամկետում համալրել այդ ցանկը և (կամ) հաշվառվել բնակչության պետական ռեգիստրում:

12. Նույնականացման քարտ տրամադրելը (փոխանակելը) մերժվում է եթե,

1) դիմումատուն 5-օրյա ժամկետում չի ներկայացրել սույն օրենքով պահանջվող փաստաթղթերը.

2) դիմումատուն 5-օրյա ժամկետում չի հաշվառվել բնակչության պետական ռեգիստրում:

13. Նույնականացման քարտը փոխանակելու դիմում ներկայացնելիս քաղաքացին պարտավոր է ներկայացնել փոխանակվող նույնականացման քարտը, որում ամրագրված տվյալները ոստիկանության մարմնում տվյալ անձի վերաբերյալ առկա տվյալների հետ համեմատելուց հետո այն անմիջապես վերադարձվում է քաղաքացուն՝ բացառությամբ սույն օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին, 5-րդ և 6-րդ կետերով նախատեսված դեպքերի: Նոր նույնականացման քարտը տրամադրվում է հին նույնականացման քարտը վերցնելուց հետո: Քաղաքացու ցանկությամբ հին նույնականացման քարտը վերադարձվում է դակելուց հետո:

14. Նույնականացման քարտը տրամադրելիս քաղաքացուն վերադարձվում են ծննդյան վկայականը, մինչև 16 տարին լրանալը ստացած «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու անձնագրի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված անձնագիրը, սույն օրենքի 3-րդ հոդվածի 5-րդ մասով, սույն հոդվածի 6-րդ մասի 3-րդ, 4-րդ կետերով նախատեսված փաստաթղթերը, տրամադրելը մերժելիս՝ սույն օրենքի 3-րդ հոդվածի 5-րդ մասով, սույն հոդվածի 6-րդ մասի 2-5-րդ կետերով նախատեսված փաստաթղթերը, փոխանակելը մերժելիս՝ սույն օրենքի 3-րդ հոդվածի 5-րդ մասով, սույն հոդվածի 7-րդ մասի 3-րդ կետով նախատեսված փաստաթղթերը:

15. Նույնականացման քարտի ձևը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ, իսկ սույն հոդվածի 6-րդ և 7-րդ մասերով նախատեսված դիմումների ձևերը՝ Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության պետի նորմատիվ հրամանով:

Հողված 5. Նույնականացման քարտը փոխանակելու հիմքերը

Նույնականացման քարտը փոխանակվում է հետևյալ հիմքերի առկայության դեպքում՝

1) քաղաքացին փոխել է բնակչության պետական ռեգիստրում իր վերաբերյալ գոյություն ունեցող այն տվյալները, որոնք սույն օրենքի ուժով ենթակա են ամրագրման նույնականացման քարտում (բացառությամբ բնակչության պետական ռեգիստրում առկա մշտական բնակության վայրի (կացարանի) հասցեի)։

2) լրացել է վավերականության ժամկետը։

3) նույնականացման քարտում առկա են ոչ ճիշտ տվյալներ։

4) քաղաքացին նման ցանկություն է հայտնել։

Հողված 6. Նույնականացման քարտն անվավեր ճանաչելու հիմքերը, ժամանակավոր վկայականներ տրամադրելը

1. Նույնականացման քարտը անվավեր է ճանաչվում հետևյալ հիմքերի առկայության դեպքում՝

1) լրացել է դրա վավերականության ժամկետը։

2) անձը դադարել է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի լինելուց։

3) նույնականացման քարտը կորել է։

4) նույնականացման քարտը փոխանակվել է սույն օրենքով սահմանված կարգով։

5) նույնականացման քարտը կեղծվել է։

6) նույնականացման քարտը ձեռք է բերվել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության խախտմամբ։

7) քաղաքացին նույնականացման քարտը չի վերցրել այն ստանալու մասին դիմում տալու օրվանից մեկ տարվա ընթացքում։

8) անձը մահացել է։

2. Նույնականացման քարտը կորցրած քաղաքացին այդ մասին հայտնում է ոստիկանության մարմին կամ Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցչություն կամ հյուպատոսական հիմնարկ։ Այս դեպքում, ինչպես նաև վավերականության ժամկետը լրացած նույնականացման քարտը փոխանակման ներկայացնելիս Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող քաղաքացուն իր ցանկությամբ, մինչև նոր նույնականացման քարտի տրամադրումը, տրվում է ժամանակավոր վկայական։ ***Ժամանակավոր վկայական կարող է տրվել նաև ազատազրկման դատապարտված քաղաքացուն՝ քրեակարարողական հիմնարկի վարչակազմի միջոցով, իսկ կարճաժամկետ մեկնում ստացած դատապարտյալին՝ ընդհանուր հիմունքներով։*** Ժամանակավոր վկայականի ձևը և տրամադրման կարգը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ։

3. Եթե օրենքով սահմանված հիմքերով քրեակադրողական հիմնարկի վարչակազմը ազատազրկման դատապարտված քաղաքացուց վերցրել է ժամանակավոր վկայականը կամ նույնականացման քարտը, ապա, դատապարտյալի կողմից քաղաքացիաիրավական գործարքներ կնքելու խնդրանքով պայմանավորված, պարտավոր է ժամանակավոր վկայականը կամ նույնականացման քարտը տրամադրել դատապարտյալին:

4. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին, 4-րդ և 8-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում նույնականացման քարտը համարվում է անվավեր, իսկ 2-րդ, 3-րդ, 5-րդ, 6-րդ և 7-րդ կետերով նախատեսված դեպքերում նույնականացման քարտը անվավեր է ճանաչվում ոստիկանության մարմնի որոշմամբ:

5. Մահացած քաղաքացու նույնականացման քարտը հանձնվում է մահվան պետական գրանցումն իրականացնող մարմնին:

Հոդված 7. Նույնականացման քարտը վերցնելը

1. Հայաստանի Հանրապետության պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինները իրենց վերապահված լիազորություններն իրականացնելիս պարտավոր են նույնականացման քարտը վերցնել, եթե առկա են նույնականացման քարտը անվավեր ճանաչելու սույն օրենքի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-2-րդ և 5-6-րդ կետերով նախատեսված հիմքերը կամ քաղաքացին օգտագործում է այլ քաղաքացուն պատկանող նույնականացման քարտ: **Նույնականացման քարտը վերցնելուց հետո անմիջապես քաղաքացուն տրվում է նույնականացման քարտը վերցնելու փաստը հավաստող տեղեկանք: Տեղեկանքի ձևը հաստատվում է Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության պետի հրամանով:**

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված դեպքերում օտարերկրյա պետությունում գտնվող քաղաքացու նույնականացման քարտը վերցնում է Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտական ներկայացուցչությունը կամ հյուպատոսական հիմնարկը:

3. Վերցված նույնականացման քարտը հնարավոր սեղմ ժամկետում փոխանցվում է ոստիկանության մարմին:

4. Արգելվում է նույնականացման քարտը վերցնելը (բացառությամբ սույն հոդվածում նշված դեպքերի) կամ գրավ ընդունելը:

Հոդված 8. Եզրափակիչ մաս և անցումային դրույթներ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում **2012 թվականի հունիսի 1-ից:**

2. Սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներն իրավունք ունեն ստանալ կամ փոխանակել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1998 թվականի դեկտեմբերի 25-ի թիվ 821 որոշմամբ նախատեսված անձնագրերը, եթե սույն օրենքով սահմանված կարգով

չեն դիմել նույնականացման քարտեր ստանալու համար կամ նույնականացման քարտեր չեն ստացել:

3. Մինչև սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելը և ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 1998 թվականի դեկտեմբերի 25-ի թիվ 821 որոշման համաձայն սրացված (փոխանակված) անձնագրերը համարվում են վավերական և Հայաստանի Հանրապետության փարածքում, և Հայաստանի Հանրապետության փարածքից դուրս:

4. Մինչև անձնագրի վավերականության ժամկետի լրանալը անձնագիրը քաղաքացու ցանկությամբ կարող է փոխարինվել նույնականացման քարտով՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով: Նույնականացման քարտը տրամադրվում է սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված անձնագիրը վերցնելուց հետո: Քաղաքացու ցանկությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված անձնագիրը վերադարձվում է դակելուց հետո:

5. Նույնականացման քարտը կամ նրանում ամրագրված տվյալները կարող են օգտագործվել որպես վավերական փաստաթուղթ և տվյալներ այնպիսի իրավահարաբերություններում, որոնց կարգավորմանն ուղղված իրավական ակտերով նախատեսվում է անձնագրի կամ անձնագրային տվյալների կամ սոցիալական քարտի օգտագործումը:

6. Սույն օրենքի 4-րդ հոդվածի 9-րդ և 15-րդ մասերով, 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասով և 7-րդ հոդվածի 1-ին մասով նախատեսված իրավական ակտերն ընդունվում են սույն օրենքի ընդունումից հետո եռամսյա ժամկետում:

Ա Մ Փ Ո Փ Ա Թ Ե Ր Թ

ՀՀ ԱԺ կողմից 2011թ. սեպտեմբերի 14-ին առաջին ընթերցմամբ ընդունված «Հանրային ծառայությունների համարանիշի մասին», «Նույնականացման քարտերի մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու անձնագրի մասին», «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Բնակչության պետական ռեգիստրի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին», «Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքների նախագծերի վերաբերյալ ներկայացված առաջարկությունների

Առաջարկության հեղինակը	Հոդվածը, կետը, ենթակետը, որին վերաբերում է առաջարկությունը	Առաջարկությունը	Եզրակացություն
«Հանրային ծառայությունների համարանիշի մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ			
ՀՀ կառավարություն	Հոդված 2, մաս 2	Անհրաժեշտ է ամրագրել օրենքով նախատեսված տվյալների փոփոխության դեպքում հանրային ծառայությունների համարանիշի փոփոխման արգելքը:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
	Հոդված 5, մաս 2	Անհրաժեշտ է հանել հոդվածի 2-րդ մասը, քանի որ այն կրկնում է 3-րդ հոդվածի 1-ին մասի դրույթը, ինչպես նաև նախատեսել ծնողի ցանկությամբ բնակչության պետական ռեգիստրի կողմից մինչև 16 տարեկան երեխաներին հանրային ծառայությունների համարանիշ հատկացնելու հնարավորություն:	Առաջարկությունն ընդունվել է: 2-րդ մասը շարադրվել է նոր խմբագրությամբ, ինչպես նաև փաթեթից հանվել է «Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական կացության ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծը:

	Հողված 6, մաս 1	Առաջարկվում է օրենքն ուժի մեջ մտնելու ժամկետ սահմանել 2012 թվականի հունիսի 1-ը:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
	Հողված 6	Նախատեսել դրույթներ նույնականացման քարտերից (հանրային ծառայությունների համարանիշերից) և սոցիալական ապահովության քարտերից հրաժարված անձանց իրավունքների իրացումը երաշխավորելու համար:	Ընդունվել է. հողվածը լրացվել է նոր մասերով:
	Հողված 6	Առաջարկվում է նախատեսել օրենքից բխող իրավական ակտերի ընդունման ժամկետները:	Առաջարկությունն ընդունվել է:

«Նույնականացման քարտերի մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ

ՀՀ կառավարություն	Հողված 2, կետ 2	Հողվածի 2-րդ կետն անհրաժեշտ է համապատասխանեցնել ՀՀ Սահմանադրության 23-րդ հոդվածին:	Առաջարկությունն ընդունվել է. կետը խմբագրվել է:
	Հողված 3, մաս 1	Անհրաժեշտ է ամրագրել նույնականացման քարտ ձեռք բերելու կամավորությունը:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
	Հողված 3, մաս 2	Առաջարկվում է նույնականացման քարտ տրամադրել միայն ՀՀ տարածքում՝ ոստիկանության մարմինների կողմից:	Առաջարկությունն ընդունվել է. Հողվածը խմբագրվել է:
	Հողված 3, մաս 5 (նոր խմբագրությամբ մաս 4)	Առաջարկվում է դրույթը համապատասխանեցնել ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքին:	Առաջարկությունն ընդունվել է. 4-րդ մասը խմբագրվել է:
	Հողված 4, մաս 2, կետ 6	Ընտրական վարչարարությունը արդյունավետ դարձնելու համար առաջարկվում է նույնականացման քարտում նշել նաև քաղաքացու մշտական բնակության վայրի հասցեն:	Առաջարկությունն ընդունվել է. լրացում է կատարվել 3-րդ մասում:
	Հողված 4, մաս 4	Հողվածի 4-րդ մասն անհրաժեշտ է համապատասխանեցնել ՀՀ Սահմանադրության 23-րդ հոդվածին:	Առաջարկությունն ընդունվել է. կետը խմբագրվել է:
	Հողված 4, մաս 5	Առաջարկվում է 5-րդ մասի դրույթն ամրագրել	Առաջարկությունն ընդունվել է:

	պոզիտիվ նորմով:	
Հոդված 4, մաս 6, կետ 5 (նոր խմբագրությամբ կետ 4)	Օրենսդրությամբ զինվորական հաշվառումը հավաստող փաստաթուղթ է համարվում նաև զինկոմիսարիատների կողմից տրամադրվող՝ զինվորական հաշվառման փաստը հավաստող տեղեկանքը, որի մասին ևս անհրաժեշտ է նշել նախագծում:	Ընդունվել է. կատարվել է համապատասխան լրացում:
Հոդված 4, մաս 8	Անհատական տվյալների տեղեկատվական բազաներում անձի նույնականացումն առավել արագ իրականացնելու նպատակով առաջարկվում է նախատեսել դրույթ անձի մատնադրոշմները վերցնելու վերաբերյալ:	Ընդունվել է. կատարվել է համապատասխան լրացում:
Հոդված 4, մաս 10	Առաջարկվում է նախատեսել քաղաքացիությունը դադարեցրած անձին նույնականացման քարտը դակելուց հետո վերադարձնելու հնարավորություն:	Ընդունվել է. 10-րդ մասը խմբագրվել է:
Հոդված 4, մաս 16	Հոդվածի 16-րդ մասն առաջարկվում է հանել, քանի որ նույնականացման քարտերի տեխնիկական բնութագրերն արդեն իսկ ամրագրված են գնման պայմանագրում:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
Հոդված 5, կետ 2	Առաջարկվում է նախագծից հանել օգտագործման համար ոչ պիտանի լինելու հիմքը, քանի որ արդեն իսկ նախատեսված է քաղաքացու ցանկությամբ նույնականացման քարտը փոխանակելու հնարավորություն:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
Հոդված 6, մաս 2	Անհրաժեշտ է երաշխավորել նաև ազատագրկման դատապարտված քաղաքացիների՝ քաղաքացիությունը և ինքնությունը հավաստող փաստաթուղթ ունենալու իրավունքը:	Առաջարկությունն ընդունվել է. կատարվել է համապատասխան լրացում:
Հոդված 7, մաս 1	Առաջարկվում է նույնականացման քարտը վերցնելուց հետո քաղաքացուն տրամադրել քարտը վերցնելու փաստը հավաստող տեղեկանք:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
Հոդված 7, մաս 4-5	Առաջարկվում է 7-րդ հոդվածից հանել 4-րդ և 5-	Առաջարկությունն ընդունվել է:

		րդ մասերը, քանի որ նշված անձինք նույնականացման քարտերով ՀՀ տարածքը չեն կարող լքել:	
	Հոդված 8, մաս 1	Առաջարկվում է օրենքն ուժի մեջ մտնելու ժամկետ սահմանել 2012 թվականի հունիսի 1-ը:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
	Հոդված 8	Անհրաժեշտ է հստակեցնել՝ մինչև օրենքի ուժի մեջ մտնելը քաղաքացուն տրված անձնագիրը (մինչև տվյալ անձնագրի վավերականությունը լրանալը), օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո կհանդիսանա արդյոք անձը հաստատող փաստաթուղթ՝ Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս գալու և վերադառնալու համար, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության տարածքում:	Առաջարկությունն ընդունվել է: Հոդվածը խմբագրվել է:
	Հոդված 8	Առաջարկվում է նախատեսել օրենքից բխող իրավական ակտերի ընդունման ժամկետները:	Առաջարկությունն ընդունվել է:

«Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացու անձնագրի մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ

ՀՀ կառավարություն	Հոդված 4, մաս 1	Անհրաժեշտ է ամրագրել անձնագրի ձեռք բերելու կամավորությունը:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
	Հոդված 4, մաս 2	Վերնագիրը վերաբերում է անձնագրի ձեռք բերելու իրավունքին և անձնագրի վավերականության ժամկետին, ուստի առաջարկվում է, վերնագրին համապատասխան, հոդվածում նշում կատարել անձնագրի վավերականության մասին: Անհրաժեշտ է նախատեսել նաև սահմանափակումներ զորակոչային տարիքի անձանց անձնագրի գործողության ժամկետների համար:	Առաջարկությունն ընդունվել է. դրույթը խմբագրվել է:
	Հոդված 4, մաս 6	Անհրաժեշտ է նախատեսել մինչև 16 տարեկան երեխային անձնագիր տրամադրելու սահմանափակում այն ծնողի կողմից, ում մոտ օրինական հիմքերով բնակվում է երեխան:	Առաջարկությունն ընդունվել է. դրույթը խմբագրվել է:

Հոդված 4, մաս 7	Առաջարկվում է դրույթը համապատասխանեցնել ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքին:	Առաջարկությունն ընդունվել է. դրույթը խմբագրվել է:
Հոդված 5, մաս 2, կետ 7	Առաջարկվում է նախագծից հանել 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 7-րդ կետը, քանի որ անձի նույնականացումը հնարավոր է իրականացնել այլ իդենտիֆիկատորներով (լուսանկար, ստորագրություն):	Առաջարկությունն ընդունվել է. կետը հանվել է:
Հոդված 5	Առաջարկվում է նշել, թե որ մարմնի կողմից է կատարվում համապատասխան նշում արյան խմբի և ռեզուսի վերաբերյալ, ինչպես նաև նախատեսել նշում ամուսնության և ամուսնալուծության գրանցման և պարտադիր զինվորական ծառայություն անցած լինելու մասին:	Առաջարկությունն ընդունվել է. հոդվածի 3-րդ մասը խմբագրվել է առաջարկությանը համապատասխան:
Հոդված 5, մաս 4	Նախատեսել աջ և ձախ ձեռքերի ցուցամատերի մատնադրոշմները ստանալը ֆիզիոլոգիապես անհնարին լինելու դեպքում այլ մատների մատնադրոշմները վերցնելու հնարավորություն, ինչպես նաև երկրորդ նախադասությամբ նախատեսված դրույթն ամրագրել պոզիտիվ նորմով:	Առաջարկությունն ընդունվել է. դրույթը խմբագրվել է:
Հոդված 5, մաս 5	Առաջարկվում է երեխաների մատնադրոշմները վերցնելու տարիք սահմանել 6 տարեկանը՝ նախագծով նախատեսված 5-ի փոխարեն:	Առաջարկությունն ընդունվել է. դրույթը խմբագրվել է:
Հոդված 5, մաս 7	Անհրաժեշտ է նախատեսել Հայաստանի Հանրապետություն վերադառնալու իրավունք վերապահող փաստաթուղթ ստանալու հնարավորություն նաև անձնագրի վավերականության ժամկետը լրանալու դեպքում:	Առաջարկությունն ընդունվել է. դրույթը խմբագրվել է:
Հոդված 5, մաս 9, կետ 5 (նոր խմբագրությամբ կետ 4)	Օրենսդրությամբ զինվորական հաշվառումը հավաստող փաստաթուղթ է համարվում նաև զինկոմիսարիատների կողմից տրամադրվող՝ զինվորական հաշվառման փաստը հավաստող	Ընդունվել է. կատարվել են համապատասխան լրացումներ:

Հոդված 5, մաս 10, կետ 4 (նոր խմբագրությանը կետ 3)	տեղեկանքը, որի մասին ևս անհրաժեշտ է նշել նախագծում:	
Հոդված 5, մաս 11	Անհրաժեշտ է սահմանել մատնադրոշմները վերցնելու վայրի վերաբերյալ դրույթ:	Ընդունվել է. կատարվել է համապատասխան լրացում:
Հոդված 5, մաս 13	Առաջարկվում է նախատեսել քաղաքացիությունը դադարեցրած անձին անձնագիրը դակելուց հետո վերադարձնելու հնարավորություն:	Ընդունվել է. դրույթը խմբագրվել է:
Հոդված 5, մաս 16	Անհրաժեշտ է նախատեսել նաև անձնագիրը փոխանակելիս քաղաքացուն վերադարձման ենթակա փաստաթղթերը:	Առաջարկության հիման վրա կատարվել է լրացում:
Հոդված 6, կետ 2	Առաջարկվում է նախագծից հանել օգտագործման համար ոչ պիտանի լինելու հիմքը, քանի որ արդեն իսկ նախատեսված է քաղաքացու ցանկությամբ անձնագիրը փոխանակելու հնարավորություն:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
Հոդված 8, մաս 1	Առաջարկվում է անձնագիրը վերցնելուց հետո քաղաքացուն տրամադրել անձնագիրը վերցնելու փաստը հավաստող տեղեկանք:	Առաջարկության հիման վրա կատարվել է լրացում:
Հոդված 8, մաս 4-5	Նախագծի 8-րդ հոդվածի 4-րդ մասում նշվում է, որ հետաքննության և նախաքննության մարմինը ժամանակավորապես վերցնում է այն կասկածյալի կամ մեղադրյալի անձնագիրը, որի նկատմամբ որպես խափանման միջոց ընտրվել է չհեռանալու մասին ստորագրությունը, սակայն նույն հոդվածի 5-րդ մասում նախատեսվում է, որ կալանքի տակ չգտնվող կասկածյալներին և մեղադրյալներին հետաքննության և նախաքննության մարմիններն անձնագրի փոխարեն տալիս են անձը հաստատող փաստաթուղթ: Անհրաժեշտ է հստակեցնել, թե որ դեպքերում կարող են նախաքննության և	Ընդունվել է. 4-րդ մասը խմբագրվել է, իսկ 5-րդ մասը հանվել է, քանի որ որպես անձը հաստատող փաստաթուղթ կասկածյալը և մեղադրյալը կարող են օգտագործել նույնականացման քարտը:

		հետաքննության մարմինները վերցնել կասկածյալի կամ մեղադրյալի անձնագիրը:	
	Հոդված 9, մաս 1	Առաջարկվում է օրենքն ուժի մեջ մտնելու ժամկետ սահմանել 2012 թվականի հունիսի 1-ը:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
	Հոդված 9	Անհրաժեշտ է հստակեցնել՝ մինչև օրենքի ուժի մեջ մտնելը քաղաքացուն տրված անձնագիրը (մինչև տվյալ անձնագրի վավերականությունը լրանալը), օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո կհանդիսանա արդյոք անձը հաստատող փաստաթուղթ՝ Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս գալու և վերադառնալու համար, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության տարածքում:	Առաջարկությունն ընդունվել է: Հոդվածը խմբագրվել է:
	Հոդված 9	Առաջարկվում է նախատեսել օրենքից բխող իրավական ակտերի ընդունման ժամկետները:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
«Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ			
ՀՀ կառավարություն	Հոդված 1	Առաջարկվում է խմբագրվող 195.1 հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերի սանկցիաները սահմանել նվազագույն աշխատավարձի եռապատիկի չափով, ինչպես նաև 1-ին մասի դիսպոզիցիան համապատասխանեցնել «Բնակչության պետական ռեգիստրի մասին» ՀՀ օրենքի պահանջին:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
	Հոդված 7	Առաջարկվում է օրենքն ուժի մեջ մտնելու ժամկետ սահմանել 2012 թվականի հունիսի 1-ը:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
«Բնակչության պետական ռեգիստրի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ			
ՀՀ կառավարություն	Հոդված 1	Առաջարկվում է բնակչության պետական ռեգիստրում մշակվող անհատական տվյալների ցանկում լրացնել նաև կենսաչափական տվյալները:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
	Հոդված 3	Առաջարկվում է օրենքն ուժի մեջ մտնելու ժամկետ սահմանել 2012 թվականի հունիսի 1-ը:	Առաջարկությունն ընդունվել է:

«Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ			
ՀՀ կառավարություն	Հոդված 2	Առաջարկվում է օրենքն ուժի մեջ մտնելու ժամկետ սահմանել 2012 թվականի հունիսի 1-ը:	Առաջարկությունն ընդունվել է:
«Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագիծ			
ՀՀ կառավարություն	Հոդված 2	Առաջարկվում է օրենքն ուժի մեջ մտնելու ժամկետ սահմանել 2012 թվականի հունիսի 1-ը:	Առաջարկությունն ընդունվել է: